

RECORDS GIRONINS DEL MEU GERMÀ

per JOAN PERICOT

LLUÍS PERICOT i GARCIA

1899

1978

No m'és possible evocar el meu germà Lluís —ara que comença l'hora definitiva dels records— sense repassar els anys inicials de la nostra família, viscuts en aquell segon pis del carrer del Nord, 17, molt pròxim al macís vegetal napoleònic de la Devesa.

Possiblement vaig errat mes crec, encara, en la influència paterna, l'ambient familiar i en el tarannà d'una ciutat reduïda i concreta, com el d'aquella Girona que podia regir-se per les calmoses campanes de la catedral. Si hi afegeixo que, per diverses circumstàncies, a casa es féu una vida molt íntima i lligada, vull creure no es pot parlar de cap de nosaltres sense començar pel fonament: el nostre pare.

Aquest fou l'únic fill del fadristerne d'una vella família pagesa de Torroella de Montgrí. L'avi Genís —padri d'En Lluís— se n'anà de casa i prengué l'ofici de fuster. Més tard comercià amb fustes, féu uns petits negocis negocis i es convertí en un menestral endreçat que arribà a ser alcalde de la vila. Còmodament donà estudis al seu únic fill, en Joan, i aquest —amb un sentit que m'ha recordat moltes vegades el d'En Lluís— passà pel pintoresc Institut de Figueres (1886) per enllestir, després, tres llicenciatures de la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona. Exposo aquests antecedents només per donar a comprendre com el meu germà gran va trobar, de bon començament, un mestre i un guia al seu costat.

El nostre pare, que era un home molt cultivat i d'una sensibilitat aguda i desperta, materialment portava a sobre el fracàs de la seva carrera. Ho havia fet tot per arribar a obtenir una càtedra, mes una plaça casual de farmacèutic militar —guanyada tot esperant plaça de professor— li costà, per sorteig, la presència a la guerra de Cuba; de la que tornà, decebut i cansat, dos anys després (1898). Aconseguir la plaça de capità a Girona, no féu més que ajudar-lo a la renúncia total de la seva primera illusió. Aquesta —perduda, mes no oblidada— la posà en el seu primer fill, en Lluís, que ben aviat li demostrà podia redreçar el seu camí frustrat.

Tot plegat explica la primera i visible atenció del meu germà envers les ciències. Després d'assistir a les classes del senyor Dalmau, en l'escola de primer ensenyament que regentava en el pis, vingut a menys, del Palau dels Agullana, aquest excellent mestre prometé un gran esdevenidor matemàtic a en Lluís (Déu meu!, ell fent comptes!); i amb aquesta doble pla-

Miquel Oliva, Lluís Pericot, Carles Fontserè i Miquel Gil a la Costa Brava (Fornells, 1959)

neta —paterna i escolar— entrà en el destarlatat casalot de l'Institut (1858 diu la seva reixa), l'anys 1909.

La casa on vivíem feia poc l'havia construïda el Dr. Furest (l'homeòpata i fundador del «Vichy Català») mitjera amb el xalet que ocupava a la cruïlla amb el carrer d'Anselm Clavé, musicada pel violoncel del veí Sants Sagrera. Si aquell era d'aspecte pseudo-gòtic —a l'ús de l'estil pairal que treia el nas al nou segle— la casa veïnal era de gust «modernista», estucada d'un color rosa tendre, esvaït, i amb uns balcons de passamà cargolat, banals i panxuts, que harmonitzaven amb l'aire voleiadís d'unes motlures de pedra artificial —l'invent de l'època—, flonges i desdibuixades. La casa no tenia botigues i això li donava un aire discret i endreçat que lligava amb els seus estadants. En el mateix replà nostre hi vivia l'inspector de primer ensenyament D. Manuel Ibarz. A dalt, la meva recordada mestra de pàrvuls. D.ª Antònia Llop, amb els seus, i a planta baixa —a peu

pla d'un jardí ombrívol i encongit— el Dr. Rafael Ballester, professor d'història i geografia, la seva esposa i dues filles encantadores. El nostre pare, per no oblidar del tot aquelles il·lusions pedagògiques malmeses, actuà com ajudant en les tasques de l'Institut. Aquesta circumstància féu que els seus fills l'acompanyésim en l'amistat que tingué amb el professorat del centre superior d'estudis de l'època. Entre els records del pare i la mare s'hi barregen, entre altres, les amistats del Dr. Cazorro (un dels primers estudiosos d'Empúries) i la més tard dels Instituts-Escoles de Madrid i Barcelona, de tan estimada memòria. Aquest conjunt d'amistats, que la vida plàcida d'aquells anys permetia tenir sempre a la vora, donà a casa nostra una companyia i un envoltant que en Lluís va aprofitar en la seva totalitat.

Posats en aquest ambient, tots els germans ens trobàvem endinsats en un clima ordenat i estudiós per tots cantons. Els nostres pares —com passa en totes les cases— ens feien

anar a estudi i armaven totes les classes extres possibles. En començar jo a tenir ús de raó, els meus germans anaven a classes de francès amb el senyor Forn. Més tard vaig saber que en Lluís —aparellat amb el Dr. Furest, 35 anys més gran que ell— assistí a unes lliçons particulars d'anglès, als Germans de la D. Cristiana. M'acompanyà —graonada de l'Escola-Pia amunt— a casa Mn. Roquet, per gesticular amb la mà enlaire els compassos il·lusoris d'unes solfes imaginàries, i durant un curs vaig seguir-lo a les sessions de gimnàs —5 a 6 de la tarda— que el senyor Balmes oferia a la joventut gironina per iniciar-se en l'esport, malgrat la tristesa humida i fosca del local (baixos de la «Fontana d'Or»), en el que el gest més esportiu, crec, era el posar-se espartenytes. Ja, a les darreries del seu batxillerat, als 13 anys, mentre jo encara feia córrer les cadires cap per avall, ell passava les últimes hores de la tarda a la fusteria Guinó, de l'adormida plaça de Sant Josep, en la qual la meua mare creia havia de fer-se fuster, per si fracassava en el curs de la vida.

Les hores de convivència a casa s'allaraven amb les d'aquestes sortides, amb molta joia per part meua, ja que la diferència d'edat entre ell i jo era tendent a fer-nos viure horaris i feines diferents. Al seu costat vaig conèixer tots els carrers i les escales de la Girona de pedra; la basarda de les muralles estripades; les llegendes —les bruixes, l'aigua dels morts— de la catedral; el teatre que la milícia armava pels volts de Sant Domènec —trompetes i cavalls, tuf de quadra i meniador de perola— i el misteri d'aquelles llunes niquelades d'hivern, nue, tot travessant els ponts enfusats de l'Onyar, me tenien corprès perquè no deixaven de mirar-me. També, amb ell, vaig aprendre —al «Camp de Marte»— les primícies d'un joc amb noms i normes angleses que se'n deia «foot-ball», i les primeres passades d'un aparell volador sobre Girona, que veiérem enfilar-se des d'un camp enllà la Devesa, una tarda de Fires de 1913.

Mes el camí que feiem amb més il·lusió era el que ens portava a la Farmàcia Militar, instal·lada, en aquells dies, en el desamortitzat convent de la Mercè. Amb en Lluís, ens endinàvem dins la claror mística del gran casalot de pedra que presideix la plaça desnivellada, d'aire intemporal i remot, que acompanya el scspir d'uns jardins ingenus, de botànica elemental desmaiada sobre les tàpies velles i escatronades.

Les voltes, que en altre temps tan bé sabien les solfes i llatins, per aquells dies s'impregnaven d'olors de farmàcia arcaica: belladona, ipecacuana, bergamota, ruibarbo... mentre el pare ens explicava els remeis que sorgien d'aquells flascons de color fosc i ens deïxava destapar el pot de la regalèssia. En el

despatx el meu germà tenia dret a utilitzar el microscopi, i ell va ensenyar-me els fantasmes del món infinitament petit.

Totes aquestes anades i vingudes sortien del portal del carrer del Nord. Per fer-ho es passava davant d'una porta —planta baixa, a mà dreta— que disposava d'un timbre amb una lleqenda que ara fa riure: «Para llamar apretar el botón». Si es feia ús d'aquest aparell moderníssim, s'obria la porta i apareixia la vivenda del Dr. Ballester. Els pares i el meu germà Lluís varen avenir-se molt amb la cordialitat i l'excel·lent esperit de tota aquella família. Jo també vaig passar-hi les hores infantils més netes de la meua vida. El Dr. Ballester era de Mallorca —també la seva esposa— i per aquesta procedència el seu català tenia un lleuger toc de la dolca parla balear. Era una persona cultíssima i d'una simpatia intel·ligent, que arrodonia un físic ample i agradable. Amb ell, a la seva càtedra, en les converses i en els seus ben plantejats llibres d'història, el meu germà Lluís hi trobà les primeres brases del foc que uns anys més tard abrandà el Dr. Bosch i Gimpera, a la Universitat de Barcelona. El veinatge i l'amistat no feren altra cosa que afavorir el contacte, i estic segur que fou al compàs de les paraules del Dr. Ballester que les matemàtiques i les ciències se n'anaren del pensament del meu germà. Ara que la ressaca de la seva vida m'ha fet arribar a les mans papers i records seus, he trobat un dibuix de la deesa «Clio» —copiada d'un llibre del Dr. Ballester— que diu: l'enamorada d'En Lluís Pericot. El meu germà tenia 13 anys.

Aleshores va començar-li també el neguit d'escriure (fulls de notícies familiars, unes poesies, una comèdia...) i ajuntant-se al de la paraula, que als 14 anys i empés per l'ambient que el voltava —des de l'Institut, fins al familiar— el portessin a pronunciar la seva primera conferència pública: «Napoleón antimilitarista».

El seu mestre no deixà d'explicar-li les meravelles dels centres d'estudi i museus d'Europa. Sense moure's de Girona, el deixeble s'enllaminia cada cop que el Dr. Ballester tornava dels seus viatges internacionals; per això, quan a la tarda del 4 d'agost de l'any 1914, a l'estació, disposats a emprendre el llarg viatge familiar fins a Sant Jordi i Torroella, se'ns acostà conmgut i ens digué: «Ha estallat la guerra», en Lluís presentí molt més la tragèdia que s'iniciava sobre la seva admirada França, que no pas jo que havia d'aprendre la lliçó 22 anys més tard.

Aquella tarda fèiem el darrer desplaçament familiar a Torroella des de la residència gironina. Sempre més ho fariem de més lluny, més amb il·lusió renovada. L'estada a la vila empordanesa és un capítol apassionant de la nostra vida familiar i, no cal dir, un dels més íntims

i entranyables dels germans. Ell va gaudir-ne molt aviat i l'ajudà a les seves aficions excursionistes (començà a caminar als nou mesos), a les botàniques i a les literàries.

Tenia enllestits els estudis de batxillerat i el 2 de setembre complia els seus 15 anys. Pocs dies després marxava a Barcelona, per anar a viure a casa un oncle matern (Balmes, n.º 13), ben a prop de l'edifici universitari que hauria d'emportar-se'n tants anys de la seva vida. Els de les màximes il·lusions, els de treball joiós i els de l'amarg desencant i tristesa final.

Quatre mesos més tard (gener de 1915) ens reunirem de nou, ja que la família per mor de l'ascens del pare va instal·lar-se definitivament a la capital. Girona restava lluny com una llegenda envoltada per la boira que puja dels seus quatre rius, i la seva terra, fins a Torroella i el mar, semblaven un somni. En els primers temps d'estada a Barcelona, exilats i enyoradissos, totalment forasters, els germans tustàvem els atuells i gerros de metall que trobàvem, perquè les notes snores ens recordaven les campanes gironines, mentre en Lluís feia girar, lentament, una porta que grinyolava amb el mateix xerric d'una de les de la casa pairal de Torroella.

Quan el penso enterrat a Begur sento una deslliurança. No deixarà, mai més, el veinatge del Mongrí mentre el Ter li portarà l'alè de la Girona que tant estimava.

* * *

EL VESSANT HUMANÍSSIM DE LLUÍS PERICOT

per PERE DE PALOL

El Dr. Pericot fou un autèntic gironí. Fins i tot m'atreviria a dir, un gironí típic, una mena de prototipus humà d'una densitat —i també d'una complexitat— indiscutibles. L'anàlisi de la seva obra científica en el país i fora de les nostres fronteres, ens podria donar la imatge d'un savi en el seu Olimp, mimat i escoltat amb evident devoció a casa i fora de casa. Però al costat d'aquesta versió del Pericot investigador i professor profund hi havia un home d'una senzillesa i d'una humanitat fora de sèrie. Per a ell tot era planer —o almenys ens ho feia pensar— i mai els seus coneixements ni l'indiscutible prestigi de la seva obra científica no li varen fer perdre una enorme bonhomia ben allunyada de la pedanteria que tant sovinteja en els homes de ciència. I això era patent tant en l'aspecte interior, conversa, actitud davant de tothom, com en el mateix aspecte exterior.

Feia goig veure'l amb espardenyas i amb un cistell de vímet comprant fruita al mercat de Torroella de Montgrí, de bracet de la seva muller, com un més dels pagesos de la rodalia. Cara rodó i ull petit i viu, la seva figura traspuava tota la sang de la terra, de vegades amb la murrieria de l'Empordà i sempre amb la seguretad de l'home que coneix el país, que en sap tots els secrets i que s'hi identifica perfectament.

Una convivència de moltíssims anys, des dels temps del nostre pas per la Universitat, l'any 1941, i el contacte constant amb el mestre, fou molt alligador en el caire humà, prescindint de la forta petja que en el camp científic ens pogué deixar. El dubte científic, el fet de no donar-se mai importància, de treure-la a la seva ciència, la Prehistòria per la qual va viure apassionadíssim tota la seva vida no el feia caure mai en una sobrevaloració del que feia, i si gaudia i comptava amb fruïció els nous descobriments, sabia sempre posar un fre a l'entusiasme que podia haver despertat en els oients —i si aquests eren joves estudiants— donant-hi la volta i pintant-nos del que en deia les misèries de la prehistòria, i les seves falles, i els seus defectes i les seves dificultats i això, que ens ho deia a nosaltres, potser amb por que ens piqués massa el virus científic, també ho feia en els grans cenacles científics i quan l'Acadèmia el va rebre, com a exponent d'una de les ciències de l'esperit els va comptar les grans deses i la misèria de la Prehistòria. A mesura que els seus coneixements es feien més complets —penso cada vegada que tornava d'algun dels seus viatges científics a l'Àfrica o a Amèrica— venia amb més solucions però amb moltíssims més problemes. Penso, però, que això és un xic el que ens passa a tots els qui ens dediquem a la investigació quan es veuen els problemes i les coses més fosques, de vegades, com més ficat estàs en els coneixements nous!

Tenia una autèntica passió pel camp. Si no haqués estat prehistoriador, s'hauria dedicat a la botànica. En sabia un niu! Feia bo anar amb ell d'excavacions i veure'l classificar i descriure amb una autèntica competència de científic especialista la flora de casa nostra. És sabut que va heretar-ho del seu pare i que va cultivar-ho en contacte amb il·lustres botànics com el Dr. Font i Quer. Però al costat d'això no tenien les pedres i la geologia cap mena de secret. En aquest sentit fou un home molt complet. Nosaltres l'admiràvem per la densitat i la complexitat dels seus coneixements. Em penso que ara hi ha molts pocs homes així. L'especialització ens fa cada cop més profunds i més limitats. Cal recordar que a la Universitat de València —on féu els més sensacionals treballs de prehistòria al Parpalló— explicava història moderna i contemporània, i jo recordo, amb sorpresa i admiració un curset que vaig seguir a Barcelona, sobre la sarsuèla!

El doctor Pericot el dia de la inauguració del Museu d'Ullastret (1961).

Sortir al camp era, indubtablement, matinejar. Quan excavàvem a Roses, amb l'Oliva, i fèiem alguna excursió a les coves del Cap de Creus o a la muntanya de la Selva, ens feia aixecar de matí i hores abans de cridar-nos, el sentíem passejar pel passadís de l'hotel esperant l'hora de fer-nos llevar. Però l'excursió era una autèntica delícia entre la botànica o l'òpera de Wagner que cantussejava quan no ens explicava alguna de les seves variadíssimes experiències. Els alumnes i els seus col·laboradors el preocupaven i els vigilava i atenia molt paternalment. Estàvem en una època en què el paternalisme del mestre encara no era pecat! Recordo que el 1945 em va enviar a ajudar-lo a l'excavació de la Bora Gran d'En Carreres a Serinyà. Jo havia acabat la carrera i era la primera vegada que estava sol; bé, hi havia en Quintana, el capataç, pagès competent i fidel en una excavació. La passió per la recerca de nous jaciments en una regió, la del Serinyadell, que havia batejat com la **Dordonya gironina**, em feia córrer pels cingles ben sovint. Sempre

m'hi acompanyava en Quintana. Quan, a ell i al company Maluquer, jo no explicava com una atenció o delicadesa de l'acompanyant, vaig saber per en Maluquer que ells li havien dit que no em deixés anar sol pels cingles perquè jo tenia vertigen i era perillós, calia acompanyar-me.

Moltes vegades li sortia la facècia tan típica de la nostra gent. Ens contava, amb una mitja rialla irònica, la sorpresa, en un dels millors restaurants de Londres, quan va demanar a l'hora del licor, Arcmes de Montserrat, i davant la sorpresa els deia que n'havia pres en una petita població del costat de Londres. El que ja no deia era que feu a casa d'un amic i que les havia portades ell de Barcelona! Altres vegades era capaç, a Begur, a casa seva, d'obrir, perquè els tastéssim, tots els pots de confitura que havia fet la seva muller i que —recordo— tenia arrencats sobre un armari perquè ningú no els toqués. Ell ens deia que, molt sovint, li sortia la part andalusa de la seva mare i li agradava parlar de l'encreuament català-andalús de

la seva sang, cosa que li servia per justificar alguna de les entremaliadures, seves o dels seus, d'una enorme simpatia. Recordo que amb la meua muller vàrem visitar el matrimoni Pericot el dia del seu aniversari de noces, i vàrem arribar en plena festa familiar. Ell, que n'era el centre, portava una «banda» blava, que li havien impsat «per bon minyó» i la lluïa amb una evident satisfacció no exempta, però, de certa sornegueria.

En fi, d'aquest vessant humaníssim del científic en podríem contar moltes anècdotes. La convivència amb el mestre fou autèntica i va saber mostrar-se tal com era, amb tota la seva personalitat, ben directa i externament senzilla. És evident, però, que l'home per dintre fou força més complex, però no m'he pas proposat fer-ne una anàlisi. Esperem que es publiquin les seves memòries per conèixer-lo millor, però sí que podem dir que en la seva manera d'ésser i de presentar-se hi va posar sempre una total sinceritat sense res postís que pogués donar-nos una imatge diferent a la real i autèntica. En ell es va fer veritat que els grans savis han estat sempre gent senzilla i que l'enravenament i l'encarcarament no lliga pas gaire amb l'home que val de veritat.

Amb els seus alumnes i continuadors fou sempre molt generós. Estava orgullós de la seva obra, però molt més —i ho deia— dels seus deixebles. En aquest sentit havia heretat l'esperit del seu mestre, el Dr. Bosch i Gimpera. Recordo que en una de les tantes reunions científiques o congrés, al qual hem assistit plegats, quan varen elogiar-li la seva obra escrita, va dir que la millor obra seva érem els que l'acompanyàvem a la taula, un grup de joves professors d'arqueologia i de prehistòria tots antics alumnes i deixebles d'ell.

A mesura que va anar envellint, va anantcs posant davant seu, i quan donava les seves teories, sempre feia elogis de les més joves i estava disposat a acceptar-les i reconeixia ben sovint que els mètodes eren, ara, molt diferents i que ell era d'una altra època.

La nostra escola i la Universitat de Barcelona, així com l'Institut d'Estudis Gironins el trobem a faltar moltíssim. Encara que, en els darrers anys, pràcticament inactiu per l'edat i per la salut, no per això ens faltava la seva presència i la seva imatge. Era com una figura tutellar que estava al darrera de tota la nostra feina. Ara que l'hem perduda ens adonem de la falta que ens fa i que ens farà.

* * *

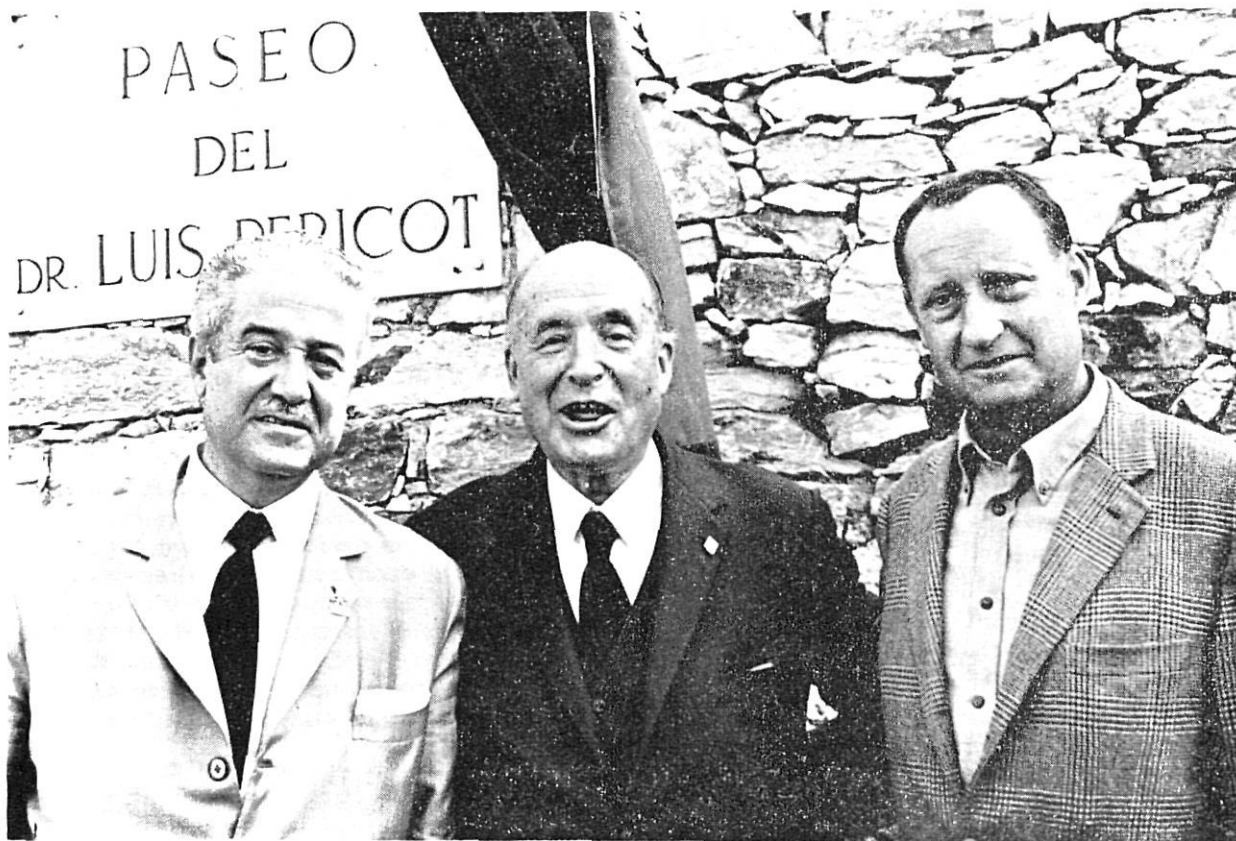
EL DR. PERICOT, MESTRE DE L'ARQUEOLOGIA GIRONINA

per NARCIS SOLER I MASFERRER

El dia 12 d'octubre de 1978, el mateix dia que morí el Dr. Lluís Pericot, el senyor Lluís Esteva, Director del Museu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, amb una colla d'estudiants universitaris i de col·laboradors, entre els quals em trobava, estava excavant un dolmen descobert feia poc a Fitor. Recordo que, sabedors de la greu malaltia que patia des de feia algun temps, però ignorants de la seva mort, parlàrem del gran arqueòleg, i, com sempre, sorgiren anècdotes entretingudes i històries d'experiències viscudes pel Dr. Pericot, de les quals el seu amic de tants anys, el senyor Esteva, en sap moltes. És curiós que, entre els arqueòlegs, el record de les anècdotes i situacions extravagants es passa de professors a alumnes, començant per les més allunyades, les del temps ja mítics d'En Bosch Gimpera. En els últims anys de la seva vida, el Dr. Pericot escrivia unes Memòries que de segur les haurien recollides totes, ja que pràcticament va conèixer totes les etapes i tots els aspectes de l'Arqueologia Catalana, des que Bosch Gimpera va fundar la que s'ha anomenat Escola Catalana.

Nosaltres no érem, un dia de festa, en un racó de bosc per casualitat. Ja fa anys, el senyor Esteva fou motivat pel Dr. Pericot perquè continués l'estudi dels monuments megalítics i a què hi dediquéssim un temps que ell ja no tenia. Erem allà doncs perquè el Dr. Pericot així ho havia volgut, i així podem dir que, ja gran i malalt, el Dr. Pericot seguia participant, i no només per aquest cas, en l'arqueologia que es va fent a les contrades que ell tan estimà i en les quals començà a treballar de molt jove.

L'Arqueologia i la Prehistòria gironina, catalana i universal deuen molt al Dr. Lluís Pericot, que dedicà a aquestes ciències tota una llarga vida. No som pas nosaltres qui podem fer un balanç de la seva obra, ja que aquesta abraça tants i tan variats aspectes que no en tenim la visió que caldria. De la Prehistòria més remota a l'Arqueologia clàssica, del treball d'erudita investigació al llibret de divulgació passant pel manual universitari, per tot arreu deixà el senyal del seu pas en forma d'obra ben feta, i això sense tenir en compte aspectes més insòlits i descnreguts, com ara la recopilació de corrandes populars o l'afecció a la botànica, als quals el portaren una vasta cultura i una curiositat sense límits.

El doctor Pericot, acompanyat de Miquel Oliva i A. Beitran, el dia que fou homenajat a Begur (octubre de 1972).

Quan el vam conèixer en persona, ja s'havia jubilat acadèmicament i no donava classes a la Universitat de Barcelona, si bé hi seguia plenament en contacte com a President del Patronat, i sovint el vèiem a l'Institut d'Arqueologia i Prehistòria, ja que continuava treballant en totes les altres tasques científiques. Sempre ens va atendre amb la simpatia i generositat que li eren proverbials, i sempre el consideràrem amb nostres professors, tots deixebles seus.

Si dissortadament ja ha traspassat, com és llei de vida per a tothom, pocs homes com ell quedaran presents entre nosaltres per la seva obra tan gran, que ens l'ha de recordar sempre que hom emprengui un treball o busqui una informació d'Arqueologia o Prehistòria.

Des de fa alguns anys ens dediquem a aspectes de la Prehistòria gironina a través dels quals se'ns fa ben palès l'important paper que hi ha tingut el Dr. Pericot, de dues maneres que es complementen. La primera, com a investigador de determinades facetes i excavador i descobridor de jaciments concrets, i la segona, tant o més important que la primera, com a director i impulsador de tota mena d'activitats i de tota l'Arqueologia gironina en general. De fet, podem dir que sempre ha estat present en

el que es feia sobre les ciències de l'Antiguitat a les comarques gironines en els darrers 50 anys. En una primera etapa descobrí, o excavà, o estudià diversos jaciments, i en una segona, arrabassat per tasques més urgents i per llocs de més responsabilitat, hagué de deixar a Girona els homes que ell havia descobert, homes amb vocació i saber fer, que ell mateix havia ensinistrat i preparat en les seves excavacions, perquè continuessin la tasca a la qual ell ja no podia acudir personalment.

Gironí com era, no ens ha d'estranyar gens que els primers contactes amb l'Arqueologia de camp els tingués a les nostres contrades, concretament a Torrcella de Montgrí, on tenia lligams familiars.

Quan el Dr. Pericot va començar a treballar, encara es coneixien molt pocs jaciments prehistòrics a Girona, tots ells descoberts a la segona meitat del segle passat: La Bora Gran d'En Carreras i la Cova dels Encantats a Serinyà, la Cova de les Goges a Sant Julià de Ramis, el Puig de les Animes a Caldes de Malavella, la Necròpolis d'urnes d'Anglès, el Pla de Gibrella a Capsec, la Punta Pi al Port de la Selva i diversos monuments megalítics que a principis de segle eren recollits en un treball de síntesi per Manuel Cazorro.

El darrer acte acadèmic al qual va assistir el Doctor Pericot (8 de Juny del 1978). L'acompanyen Joan Ainaud i Eduard Ripoll.

La major part d'aquests jaciments havien estat començats a estudiar pels capdevanters de la Prehistòria a les nostres terres: el banyolí Pere Alsius, a qui Bosch Gimpera consideraria, amb un encert indubtable, Pare de la Prehistòria Catalana, els gironins Francesc Viñas, Pere de Palol, Manuel de Chía, J. Botet i Sisó, etc. Llevat de Pere Alsius i de Manuel Cazorro, aquest últim encara en plena activitat, tots hi havien tingut per a l'Arqueologia una dedicació molt limitada. Un d'aquests jaciments coneguts d'antic estava situat al Montgrí; era el Cau dels Ossos, descobert al 1888, i al qual el Dr. Pascual i Prats havia dedicat una nota.

Ben aviat Pericot afegia en el Montgrí a aquest jaciment el Cau del Duc d'Ullà i el Cau del Duc de Torrcella, que excavà al 1922 i publicà juntament amb Maties Pallarès al 1931 a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans. Les importants troballes fetes en aquests dos caus plantejaren ja en aquell moment un problema d'atribució cronològica que encara avui dia no ha pogut ésser resolt d'una manera plenament satisfactòria, si bé és segura una antiguitat molt més gran que no la que els atorgà Pericot, seguint les pautes d'aquella època. Al 1923 descobrí també al Montgrí el Cau del Tossal Gros, i el 1925, junt amb Bosch Gimpera, el Cau de l'Olivar d'En Margall. Aquests dos últims eren només coves sepulcral, i els publicà l'any 1939 a la revista «Ampurias».

Al 1923 publicava la «Collecció prehistòrica del Museu de Girona», amb els escassos materials prehistòrics que s'hi conservaven a l'època. Ja abans havia començat a interessar-se pels monuments megalítics de les Gavarres i de l'Alt Empordà, sobre els quals dona ara algunes notes. Sobre el tema de la Cultura Megalítica Pirinenca escriví la seva tesi doctoral, llegida el 1923 i publicada el 1925. Aquesta obra, passada al dia i reeditada el 1950, és encara imprescindible per al coneixement de l'època megalítica, de la qual el Dr. Pericot se'n seguiria ocupant molts anys, tot fent-hi suggerides aportacions, fins que més tard ell mateix impulsava al seu bon amic Lluís Esteve i Cruañas a continuar-ne l'estudi, quan ell ja no podia dedicar-s'hi més. Una vegada més, l'elecció fou un encert, i el senyor Esteve ha revisat profundament i tan exhaustiva com pot ser-ho un tema en el qual continuament es fan nous descobriments, els monuments de les Gavarres; ja publicats en el Corpus de Monuments Megalítics en tres fascicles, així com els d'Aguilana i la Jonquera, que constituïran un nou fascicle tan aviat com es trobi editor, a més de diverses aportacions.

Al 1928 el Dr. Pericot, aconsellat per l'Abat Breuil, començava les excavacions a la Cova del Parpalló (Gandia), cosa que fou probablement el seu més gran encert. Encara avui la Cova del Parpalló és el millor dels jaciments paleolítics del Mediterrani Espanyol. Aquest jaciment donà al Dr. Pericot anomenada ben justificada de gran paleolític arreu del món on l'Edat de Pedra interessava, un cop fou publicada la monografia el 1942, obra que conté a més a més un estat de la qüestió del Paleolític Superior al Mediterrani Occidental.

L'any 1943, desitjós probablement de trobar també algun bon jaciment paleolític a les comarques gironines, reemprèn les excavacions a la Bora Gran d'En Carreres de Serinyà, on semblava que encara, després de les excavacions d'Alsius al segle passat i de les més exhaustives de Bosoms a començament de l'actual, hi havia alguna possibilitat d'establir una estratigrafia. Pocs anys abans, quan ningú no pensava que pogués quedar gaire res a la cova, el Dr. Josep M.ª Corominas, de Banyoles, hi havia recollit la impressionant collecció que porta el seu nom, amb més de 17.000 sílex microlítics que havien passat desapercebuts als primers excavadors, que no garbellaven les terres.

El Dr. Pericot treballà a la cova durant diverses campanyes, junt amb Joan Maluquer de Motes, Pere de Palol, Francesc Riuró i Miquel Oliva, tots ells llavors joves deixebles que més endavant seran coneguts arqueòlegs que continuaran l'obra de Pericot a les contrades gironines, si bé el Dr. Maluquer i el Dr. Palol, catedràtics d'Universitat i mestres dels joves

arqueòlegs d'avui, tindran una projecció i un magisteri molt més ampli, en llurs respectives especialitats.

Les excavacions a la Bora Gran van tenir un èxit relatiu, ja que fou molt poca l'estratigrafia que es va poder trobar «in situ», però van permetre identificar el Magdalenian IV a la cova, gràcies a la troballa d'arpons d'òs amb dents tot just iniciades, que són el fòssil director d'aquest període de la Cultura Magdaleniana, cultura aquesta de caçadors especialitzats, que quasi bé podríem anomenar clàssica, i que incidí profundament en les nostres contrades, on se n'han localitzat diversos jaciments.

Els fruits més importants de les excavacions de la Bora Gran foren indirectes. Van motivar al Dr. Corominas i al Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles a prospeccionar la zona de Serinyà, amb el descobriment al 1943 de la Cova del Reclau-Viver, que segueix essent, al costat de l'Arbreda, el jaciment clau per al Paleolític Superior de Catalunya. Com a Comissari Provincial d'Excavacions que era, el Dr. Pericot seguí i aconsellà el treball del Dr. Corominas al Reclau-Viver, el qual contribuí a divulgar amb diversos estats de la qüestió i de les investigacions sobre el Paleolític Superior. El Dr. Corominas, Comissari Local d'Excavacions, continuà descobrint nous jaciments i treballant-hi, fins a convertir Serinyà en el lloc més important per a l'estudi de l'Edat de Pedra a Catalunya. Mentrestant, el Dr. Pericot impulsava la neteja de la mandíbula de Banyoles, que va fer el Dr. Alcega, i es proposà la publicació dels materials de Serinyà, els de les velles excavacions i els de les més recents en una col·lecció anomenada «Materiales Prehistóricos de Serinyà», que publicava l'**Instituto de Estudios Pirenaicos**, de Jaca, del **Consejo Superior de Investigaciones Científicas**. D'aquesta col·lecció només sortiren tres volums: el de la Col·lecció Corominas, estudiada pel mateix Dr. Corominas, el del Dr. Maluquer sobre els materials

postpaleolítics, i el de Pericot i Maluquer sobre la importantíssima i espectacular Col·lecció Bosoms, inèdits fins aleshores. Iniciaren així les gestions que van permetre que aquesta col·lecció fos adquirida per l'associació «Amics dels Museus», i destinada al Museu de Girona.

Aquesta època densa en treballs i resultats queda reflectida perfectament en el volum que al 1952 publicava la Comissaria General d'Excavacions Arqueològiques en la col·lecció **Informes i Memorias**, n.º 27, sobre «La labor de la Comissaria Provincial de Excavaciones Arqueológicas de Gerona durante los años 1943 a 1948», escrit pel Dr. Pericot en col·laboració amb Josep M.ª Corominas, Miquel Oliva, Francesc Riuró i Pere de Palol, llibre que encara és avui, i serà durant molt de temps, d'obligada consulta per a tots els temes de la Prehistòria i l'Arqueologia gironines.

Encara durant una llarga etapa (1943-1949) el Dr. Pericot excavà al poblat fortificat de Castell, a Palamós, juntament amb Miquel Oliva, i en algun monument megalític, però podem dir que l'etapa d'arqueologia de camp a Girona s'havia acabat.

Quedaven aquí els homes que ell havia format, i molt senyaladament en Miquel Oliva al front del Servei d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Girona, que ell tan havia impulsat, a l'igual que les excavacions d'Ullastret. Tota la vida el Dr. Pericot continuà interessat pels jaciments gironins, acollint amb benevolència les consultes que se li feien quan hi havia nous descobriments o quan calia fer alguna publicació, i acudint cada vegada que se'l necessitava.

Després de la mort del Dr. Miquel Oliva, l'arqueologia gironina ha perdut també el Dr. Lluís Pericot. L'obra quedarà com la llevar que ha de fer fructificar nous i renovats estudis dirigits cap al coneixement del nostre passat més remot.